

Strokovna in druga javnost

Številka: 0070-15/2024/1
Datum: 12. 6. 2024

Zadeva: Osnutek Zakona o visokem šolstvu v javni obravnavi do 24. 7. 2024

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije objavlja osnutek novega Zakona o visokem šolstvu. Strokovno in drugo javnost vabimo, da poda svoje pripombe in predloge do 24. 7. 2024.

Predlog novega Zakona o visokem šolstvu prinaša mnoge bistvene novosti oziroma spremembe, začeni z spodbujanjem splošnega zdravega in trajnostnega življenjskega sloga študentov in zaposlenih in spoštovanja načela enakosti spolov ter prepoved spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja. Nadalje še uredi možnost izvajanja študijskih programov v tujem jeziku.

Definira tudi ustanovitelje visokošolskih zavodov, pri čemer kot novost uvaja ustanavljanje zgolj javnih univerz s strani Republike Slovenije (zgolj na predlog Vlade Republike Slovenije), ne pa tudi samostojnih visokošolskih zavodov; obstoječa javna samostojna visokošolska zavoda, to sta Fakulteta za informacijske študije v Novem mestu in Visoka šola za upravljanje podeželja Grm Novo mesto, se po uveljavitvi predloga zakona priključita eni javnih univerz.

Kot novost se direktorju članice javne univerze določa pristojnost izvajanja postopkov javnega naročanja, če je tako določeno s statutom univerze.

Uvaja se ustanavljanje javnih študentskih domov zgolj kot članic javnih univerz; javni zavod Študentski dom Ljubljana se bo po uveljavitvi predloga zakona priključil Univerzi v Ljubljani.

Precej je novosti pri delovanju Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS) in postopkih akreditacije; med njimi se spreminja obdobje prve akreditacije oziroma podaljšane akreditacije visokošolskega zavoda z dosedanjih pet na sedem let. Novi zakon prinaša spremembo glede pridobitve soglasja pristojnega ministrstva v postopkih akreditacije za regulirane poklice – tovrstno soglasje si mora po novem pridobiti že sam vlagatelj; ministrstvo, pristojno za posamezni regulirani poklic, mora v ta namen sprejeti ustrezna merila. Zunanje evalvacije v akreditacijskih postopkih lahko po novem izvajajo tudi agencije, vpisane v register EQAR, NAKVIS pa lahko po novem zunanje presoje kakovosti izvaja tudi v tujini.

Kot povsem novo področje predlog zakona ureja mikrodokazila kot krajša izobraževanja in usposabljanja, ki obsegajo od 1 do največ 9 ECTS; namenjena so pridobitvi specifičnih znanj, spretnosti in kompetenc, ki ustrezajo družbenim, osebnim, kulturnim potrebam ali potrebam trga dela. Izvajajo jih (samo) visokošolski zavodi, sami jih sprejemajo, NAKVIS pa jih evalvira v sklopu reakreditacije. Vzpostavlja se tudi register teh izobraževanj in javnih listin.

Namesto doslej uveljavljenega izrednega študija zakon uvaja t.i. časovno prilagojen študij, ki še vedno pomeni prilagoditev organizacije in časovne razporeditve predavanj, seminarjev in vaj možnostim študentom, in sicer za študijske programe tako na prvi kot na drugi stopnji, pri čemer pa se študijski program mora izvesti v polnem akreditiranem obsegu. Časovno prilagojen študij omogoča dokončanje študijskega programa v daljšem času, pri čemer posamezni letnik tega študijskega programa traja več kot eno leto, vendar ne več kot dve zaporedni leti na posamezni letnik.

Kot novost zakon uvaja druga sodelavca pri pedagoškem procesu – korepetitorja in strokovnega sodelavca pri pedagoškem procesu. Podrobneje opredeljuje tudi sobotno leto.

Zakon ob siceršnji ohranitvi pogajanj uvaja drugačen sistem financiranja visokega šolstva, vezan na posamična šestletna (sedaj štiriletna) pogodbena obdobja – ta obdobja in pogajanja veljajo tako za študijsko kot investicijsko dejavnost javnih univerz. Izrecno je tudi določeno, da se na letni ravni za visoko šolstvo zagotavlja 1,5 % BDP oziroma 1% BDP za študijsko dejavnost. Ohranja se tudi ločen sistem financiranja nacionalno pomembnih nalog, vendar z možnostjo, da se javnim univerzam po določenem času iz tega razloga povečajo sredstva za študijsko dejavnost.

Podrobneje je urejen postopek dodeljevanja koncesij, pri čemer se ob izrecni zakonski določbi te podelijo, ko je zanje izkazana potreba in kadar se izobraževalna dejavnost v okviru javne službe ne izvaja ali pa se ne izvaja v ustreznem obsegu, kar se ugotavlja v sklopu pogajanj z javnimi univerzami. Predvideno je, da se obstoječe koncesije postopoma iztečejo, za nove pa bo potreben razpis.

S spoštovanjem,

dr. Matjaž Krajnc
državni sekretar

Priloga:

- Osnutek Zakona o visokem šolstvu z obrazložitvijo členov